

Minilelies voor moederdag

door M. Driessen

Het is een drukke tijd: er valt heel wat te zien buiten in het veld. Daardoor heb ik helemaal de bos bloemen voor moederdag vergeten te kopen. Gelukkig heb ik nog een bos (± 50 stuks) minilelies meegenomen van een wandeling. Een mooi moederdaggeschenk, of niet?

Wat zijn nou minilelies? Zijn die net zo mooi als echte lelies? En waar vind je die dan? In een bloemenwinkel zijn ze in ieder geval niet te koop: Je moet er het veld voor in en op zoek gaan naar veldbiezen (*Luzula*).

Ik had één bloeistengel meegenomen van de veelbloemige veldbies (fig. 1. *Luzula multiflora*). Deze stond aan de bosrand langs het pad. In het algemeen groeit deze plant in bossen en heiden. De bloeistengel is ongeveer 25 cm lang en de bladen zijn vezelig behaard. De plant lijkt enigszins op een gras of een zegge, maar als je goed kijkt naar de bloeiwijze (met de loep) zie je wonderschone minilelies samengevoegd tot kluwens. Veldbiezen behoren dan ook helemaal niet tot de grassen of zeggen – wat je op het eerste gezicht gemakkelijk zou veronderstellen – maar tot de russenfamilie die in haar geheel weer is ondergebracht in de lelie-orde. Hiertoe behoren, behalve de russenfamilie ook de liefamilie, de narcissenfamilie en de lissenfamilie. Veel planten uit deze families zijn vroege voorjaarsbloeiers. Op 3 april 1983 noteerde ik tijdens een wandeling de volgende leden uit de liefamilie: gewone sterhyacint, salomonszegel, sneeuwroem, bosgeelster en Siberische ster-

Fig. 1. Veelbloemige veldbies (*Luzula multiflora*). Links de vrucht. (Uit de flora van Heukels en Van der Meijden 1983).

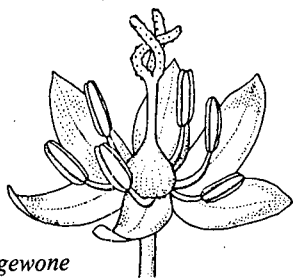

Fig. 2. Bloeiwijze van de gewone veldbies (*Luzula campestris*) (12 $\times$). De drie lange stempels met de papillen zijn goed zichtbaar. (Illustratie uit Strassburger, 31e druk).

hyacint. De veldbies is dus veel nauwer verwant met de plantesoorten die ik juist vermeldde dan met grassen of zeggen waar zij toch ook zo veel op lijkt.

Waarom bestaan er nu microvormen en daarnaast macrovormen binnen de lelie-orde? De verklaring is simpel: alleen de microvormen (de russenfamilie dus) hebben zich binnen de lelie-orde gespecialiseerd in windbestuiving. Daarom kunnen de bloemen van deze familie zo klein zijn. De macrovormen zijn allemaal aangewezen op insectenbestuiving en er zijn dan ook prachtige, zeer aantrekkelijke bloemen ontstaan die zeker in staat moeten worden geacht om insecten aan te trekken. Bij mensen vallen deze bloemen in ieder geval zeer in de smaak; ga maar naar een bloemenzaak, daar kun je het zelf zien.

Maar nu terug naar de microvormen: De vraag was immers: 'Zijn die ook zo mooi?'

Nou en of: een loep erop en goed licht en een prachtig tafereel ligt voor je: de zes meeldraden bestaan uit een lichtgeelgroene helmknop en een even lange witte helmdraad. De stamper heeft een fors iets driekantig vruchtbeginsel. Daarop staat een korte stijl die in drie lange stempels eindigt. Op de stempels zijn – zelfs met het blote oog – de papillen zichtbaar. Om dit moois liggen de zes bloemdekbladen (géén kelkbladen!) uitgespreid. Ze zijn lancetvormig en kastanjebruin met een lichter gekleurde vliezige rand.

Als je dit eenmaal hebt gezien weet je voor altijd dat de veldbiezen behoren tot de lelie-orde. Ook weet je dan wat een mooi moederdaggeschenk kan zijn: 50 minilelies!

Indien je de veelbloemige veldbies niet kunt vinden is het ook mogelijk een en ander te bestuderen aan de bloeiwijze van de gewone veldbies (*Luzula campestris*) (zie fig. 2) die erg veel voorkomt.

Adres van de schrijver: